

TÜRKİYE CUMHURİYETİ AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Avrupa Birliği Sürecinde ÇEVRE FASLI

AVRUPA BİRLİĞİ
ÇEVRE POLİTİKASI

YATAY MEVZUAT

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ

SU KALİTESİ

ATIK YÖNETİMİ

DOĞA KORUMA

KİMYASALLAR

HAVA KALİTESİ

ENDÜSTRİYEL
KİRLENMENİN KONTROLÜ
VE RİSK YÖNETİMİ

GÜRÜLTÜ

Avrupa Birliği Sürecinde ÇEVRE FASLI

T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı

Mustafa Kemal Mah.

2082.Cad. No:4

06510 Bilkent/ANKARA

T: 0 (312) 218 13 00

F: 0 (312) 218 14 54

www.ab.gov.tr

2013 - 1000 adet basılmıştır.

ISBN: 978-605-5197-19-3

Her hakkı saklıdır.

Para ile satılmaz.

*Bandrol Uygulamasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında
Yönetmeliğin 5inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol
taşıması zorunlu değildir.*

içindekiler

1/3		AVRUPA BİRLİĞİ ÇEVRE POLİTİKASI
5/9		YATAY MEVZUAT
11/15		İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ
17/21		SU KALİTESİ
23/27		ATIK YÖNETİMİ
29/33		DOĞA KORUMA
35/39		KİMYASALLAR
41/45		HAVA KALİTESİ
47/51		ENDÜSTRİYEL KİRLENMENİN KONTROLÜ VE RİSK YÖNETİMİ
53/56		GÜRÜLTÜ

Avrupa Birliği, 2020 Strateji Hedefi olarak akıllı, sürdürülebilir ve kapsayıcı bir büyüme şeklini öngörmektedir. Bu doğrultuda bilgiye ve inovasyona dayalı, kaynaklarını verimli kullanan, çevreci ve rekabetçi, yüksek istihdam sağlayan, sosyal ve bölgesel uyumu destekleyen bir ekonomi şekli öne çıkmaktadır. Bugün dünyanın 17inci, Avrupa'nın ise 6ıncı büyük ekonomisine sahip olan Türkiye'de yapılacak yatırımlar küresel rekabet gücümüzü her geçen gün daha da artıracak, halkımızın refah düzeyinin yükselmesine katkı sağlayacaktır.

Çevre ve doğal ekosistemleri tehdit eden sorunların yeni ve geniş bir bakış açısı ile ele alınması gerekliliğinden hareketle "sürdürülebilir kalkınma" ilkesi son dönemde dünya gündeminin üst sıralarında yerini almıştır. Bugün Türkiye, büyüme anlayışını sürdürülebilir kalkınma esasına dayandırarak, hem çevreyi hem de gelecek kuşakların haklarını güvence altına almayı amaçlamaktadır.

Vatandaşlarımızın hayat kalitesinin arttırılması ve sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması ancak temiz bir çevre ve doğal kaynakların dengeli ve ihtiyatlı kullanımı ile mümkündür. Bu çerçevede, Türkiye'nin Avrupa Birliği ile yürütmekte olduğu katılım müzakereleri ülkemizde çevresel standartların iyileştirilmesine yönelik önemli bir itici güçtür.

Bilindiği üzere, çevre faslı, 21 Aralık 2009 tarihinde gerçekleştirilen Hükümetlerarası Konferans ile müzakerelere açılmıştır. Çevre faslı kapsamındaki uyum çalışmaları süresince AB çevre müktesebatının iç hukuka aktarılması, idari kapasitenin geliştirilmesi, gerekli altyapının tesisi ve uygulamanın sağlanması konularında önemli gelişmeler kaydedilmiştir. Çevrenin korunmasına ilişkin AB düzenlemelerine uyum, soludu ğumuz havanın kalitesinin iyileştirilmesini, kullanım ve içme suyunda temizlik ve hijyen güvencesini, atıkların yeniden değerlendirilerek ekonomiye katkıda bulunmasını, kamuya açık ortamlarda gürültü kirliliğinin önüne geçilmesini sağlamakta, gelecek nesillerin daha sağlıklı bir ortamda yetişmesini güvence altına almaktadır. AB çevre standartlarının ülkemizde uygulanması

yönünde atılacak her yeni adımla birlikte halkımızın hayat kalitesi ve refah düzeyi daha da yükselecektir.

Tüm AB çevre müktesebatına uyum sağlanmasını ve üyelikle birlikte uygulamanın mümkün olmasını temin edecek idari kapasitenin oluşturulmasını öngören Çevre Faslı kapanış kriterinin sağlanmasına yönelik çalışmalar Bakanlığımızın koordinasyonunda ilgili tüm kurumlarla birlikte yürütülmektedir. Elbette daha temiz bir çevre ve daha yüksek standartlara ulaşmak zaman alacaktır. Ancak söz konusu çalışmaların başarı ile sonuçlanmasını, yapılan çalışmaların üyelik sürecimize ivme kazandırmasını ve ülkemizin yaşam standartlarını daha da artırmasını diliyorum.

Hedefimiz, Türkiye'yi çevre alanında da AB standartlarının üzerine çıkarmaktır. Bu süreçte, Çevre Faslı kapsamının daha iyi anlaşılması amacıyla hazırlanan söz konusu çalışmanın bu alanda temel bir el kitabı olacağını düşünüyorum.

Egemen BAĞIŞ

Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci

Avrupa Birliği çevre politikası

Avrupa Birliğinin çevre politikası, kirliliği önlemeyi, azaltmayı, ortadan kaldırmayı ve doğal kaynakların ekolojik dengeye zarar vermeyecek biçimde kullanılmasını temin ederek sürdürülebilir kalkınmayı sağlamayı, çevresel zararın kaynağında önlenmesini, çevre koruma hususunun diğer sektörel politikalarla (enerji, ulaştırma v.b.) entegrasyonunu güvence altına almayı amaçlamaktadır.

1993 yılında yürürlüğe giren Avrupa Birliğini kuran Antlaşma (Maastricht Anlaşması) ile çevre alanına politika statüsü verilmiştir. Avrupa Birliğinin çevre politikasının temel ilkeleri, kirlenen öder, bütünleyicilik, yüksek seviyede koruma, kaynaktan önleme, önleyicilik ve ihtiyattır.

Avrupa Birliğinin çevre politikasının gelişiminde, 1973 yılından bu yana hazırlanan Çevre Eylem Programları oldukça etkili olmuştur. 6. Çevre Eylem Planı'nın süresi 2012 yılı Temmuz ayında dolmuştur. 2020 yılına kadarki dönemi kapsayacak olan 7. Eylem Programı hazırlıkları sürmektedir. 1 Aralık 2009 tarihinde yürürlüğe giren Lizbon Antlaşması ile çevre, AB ile üye ülkeler arasında paylaşılan yetki alanlarından biri olarak kabul edilmiştir. Lizbon Antlaşması uyarınca, Birliğin çevre politikası, aşağıdaki hedeflerin takibine katkıda bulunur:

- Çevre kalitesinin muhafaza edilmesi, korunması ve iyileştirilmesi,
- İnsan sağlığının korunması,
- Doğal kaynakların basiretli ve rasyonel biçimde kullanılması,
- Bölgesel veya dünya çapındaki çevre sorunlarının ele alınmasına yönelik uluslararası düzeydeki tedbirlerin teşvik edilmesi ve özellikle iklim değişikliğiyle mücadele edilmesi.

AB Çevre Müktesebatı

AB çevre müktesebatı yatay konuların (Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD), çevresel sorumluluk, çevresel bilgiye erişim) yanında, hava kalitesi, su kalitesi, atık yönetimi, doğa koruma, endüstriyel kirliliğin kontrolü, kimyasallar, iklim değişikliği ve gürültü alanındaki düzenlemeleri kapsamaktadır. Ayrıca bu alandaki müktesebat birçok uluslararası sözleşmeyi de içermektedir. AB çevre müktesebatı uyum ve uygulamanın ciddi yatırım ihtiyacı doğurduğu alanlardan biridir.

AB Entegre Çevre Uyum Stratejisi (UÇES) (2007-2023) Türkiye'nin, AB'ye katılımı için bir ön koşul olan, AB çevre müktesebatına uyumun sağlaması ve mevzuatın etkin bir şekilde uygulanması amacıyla ihtiyaç duyulacak teknik ve kurumsal altyapı, gerçekleştirilmesi zorunlu çevresel iyileştirmeler ve düzenlemelerin neler olacağına ilişkin detaylı bilgileri içermektedir. Bu doğrultuda UÇES kapsamında, Türkiye'de başta su, atık, hava, endüstriyel kirliliğin kontrolü, doğa koruma ve yatay sektör olmak üzere çevre konusunda öncelik verilen alanlara yönelik amaç, hedef, strateji ve gerçekleştirilmesi planlanan faaliyetler ortaya konulmuştur. Bu çerçevede AB'ye uyum için yapılması gereken çevre yatırımlarının maliyeti (kimyasallar ve gürültü sektörleri hariç) yaklaşık 59 milyar Avro olarak hesaplanmıştır. **Çevre faslı 21 Aralık 2009 tarihinde Brüksel'de yapılan Hükümetlerarası Konferansla müzakerelere açılmıştır.**

Yatay Mevzuat

yatay mevzuat

Konu İçeriği

Yatay mevzuat diğer evre sektörleri ile yatayda kesişen bir alandır. Bu başlıktaki AB mevzuatı diğer tüm evre sektörlerini doğrudan ya da dolaylı olarak etkilemektedir. Örneğin bir atık yakma tesisi “endüstriyel kirlilik” sektörü ile ilgili olsa da bu tesisin evresel Etki Değerlendirme sürecine tabi tutulması, kurulacağı yerin, planlar ve programlar üzerinde stratejik çevresel değerlendirme süreci ile belirlenmesi, bu süreçlere halkın katılımının sağlanması ve buradaki faaliyetlerle ilgili verilerin karar vericilerin ve halkın erişimine açık olması gerekecektir. Yukarıda sayılan çalışmalar ve yasal düzenlemeler ve uygulamalar yatay mevzuat kapsamına girmektedir.

Yatay mevzuat Çevresel Etki Değerlendirmesi (ÇED), Stratejik Çevresel Değerlendirme (SÇD), çevresel bilgiye erişim gibi konuları içermektedir. 2011/92/AB sayılı ÇED Direktifi çevre ile ilgili resmi veya özel projelerin insan, bitki, hayvan, toprak, hava, iklim, maddi varlıklar, kültürel miras üzerindeki doğrudan ve dolaylı etkilerinin, belirlenmesini ve değerlendirmesini gerektirmektedir. Stratejik Çevresel Değerlendirme ise, plan ve programların çevre üzerindeki olası önemli etkilerinin değerlendirilmesi ve mümkün olan en az düzeye indirgenmesi veya ortadan kaldırılması konularının ele alındığı bir süreçtir. 2003/4/AT sayılı Çevresel Bilgiye Erişim Direktifi çevresel bilgiye erişim hakkı ile ilgili şartları ortaya koyarken, çevresel bilginin erişilebilir olması ve halka duyurulması ile ilgili konuları düzenlemektedir.

Yatay Mevzuat Alanında Sağlanan Gelişmeler

Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği AB ÇED Direktifi ile büyük ölçüde uyumlu hale getirilmiştir.

Bilgiye Erişim Kanunu ile halkın bilgiye erişim yolları kolaylaştırılmıştır. Çevresel bilgiye erişim başlığında AB Kaynaklı TR0202.03 ve TR0613.12 referans numaralı 2 proje yürütülmüş, halkın ve karar vericilerin güncel ve aynı standartla bilgilere ulaşması için gerekli bilişim altyapısı çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Çevresel verinin üretilmesi için mekânsal bilgilerin toplanmasına olanak veren yeni bir AB projesi yakın zamanda başlayacaktır.

Stratejik Çevresel Etki Değerlendirmesi Direktifi'ni uyumlaştırmak amacıyla TR0327.02 referans numarası ile bir AB kaynaklı proje 2014 yılında başlayacaktır.

İklim

Değişikliği

iklimdeğişikliği

Konu İçeriği

Avrupa Birliğinin iklim değişikliği mevzuatı, sera gazlarının emisyonunun izlenmesi ve raporlanması, emisyon ticareti sistemi, emisyon ticareti sisteminin dışında kalan sektörlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltılması, karbon yakalama ve depolama, F-gazlarının kontrolü ve ozon tabakasının korunmasıyla ilgili düzenlemelerden oluşmaktadır. Ayrıca, Avrupa Birliğinin taraf olduğu Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi (BMİDÇS) ve Kyoto Protokolü, Birlik müktesebatının ayrılmaz bir parçası olarak kabul edilmektedir.

Avrupa Birliğinin iklim değişikliği politikasının uygulamaya yönelik kilit enstrümanı AB Emisyon Ticareti Sistemi'dir (AB-ETS). 2003/87/AT sayılı Direktif ile oluşturulan AB Emisyon Ticareti Sistemi, Birliğin 28 üye ülkesinin yanı sıra, Norveç, Lihtenştayn ve İzlanda'da, enerji üretimi, petrol rafinerileri, demir çelik, çimento, cam, kireç, tuğla, seramik ve kağıt gibi sektörlerde enerji yoğun üretim yapan 11.000'den fazla sanayi tesisini kapsamaktadır. AB-ETS kapsamında yer alan sektörlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının, 2020 yılına kadar, 2005 seviyesine kıyasla, %21 oranında düşürülmesi hedeflenmektedir.

İklim Değişikliği Alanında Sağlanan Gelişmeler

Türkiye, 24 Mayıs 2004 tarihinde Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne (BMİDÇS) ve 26 Ağustos 2009 tarihi itibarı ile Kyoto Protokolü'ne (KP) taraf olmuştur. Türkiye, Kyoto Protokolü'nün kabul edildiği tarihte henüz BMİDÇS'ye taraf olmadığı için, BMİDÇS'nin EK-I taraflarına yönelik sera gazı emisyon azaltım veya sınırlama yükümlülüklerinin tanımlandığı Protokol'ün EK-B listesine dahil edilmemiştir. Bu bakımdan Türkiye'nin, Kyoto Protokolü'nün 1. yükümlülük

dönemi olarak adlandırılan 2008-2012 yılları arasında, sayısallaştırılmış bir sera gazı emisyon azaltım hedefi bulunmamaktadır. Ülkemiz ayrıca Kyoto Protokolü'nün 2. yükümlülük döneminde de (2013-2020) emisyon azaltım hedefi üstlenmemiştir. Öte yandan Türkiye, iklim değişikliğiyle mücadeleye yönelik uluslararası çalışmalara BMİDÇS'nin temel prensibi olan "ortak fakat farklılaştırılmış" sorumluluklar ilkesi ve kendi imkan ve kabiliyetleri doğrultusunda katılım sağlamaya devam etmektedir.

3 Mayıs 2010 tarihinde Başbakanlık Yüksek Planlama Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe giren Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi, ülkemizin iklim değişikliği politikasının ana hatlarını ortaya koymaktadır. Strateji kapsamında enerji, ulaştırma, sanayi, atık, arazi kullanımı, tarım ve ormancılık sektörleri sera gazı emisyonlarının kontrolüne ilişkin öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir. 2011 yılında yürürlüğe giren İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı'nda (İDEP) ise söz konusu öncelikli sektörlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının azaltılması veya sınırlandırılmasına yönelik hedefler ve eylemler belirlenmiştir. İDEP'in genel amacı, sera gazı emisyonlarını sınırlandırmaya yönelik ulusal koşullara uygun eylemler belirleyerek iklim değişikliği ile mücadele edilmesi, iklim değişikliğinin etkilerinin yönetilerek dayanıklılığın artırılması ve böylece Türkiye'de iklim değişikliği ile mücadele ve uyumun teşvik edilmesidir.

Avrupa Birliği'nin Emisyon Ticareti Sistemi'ne ilişkin 2003/87/AT sayılı Direktifi uyarınca, sera gazı emisyonlarının izlenmesine ve raporlanmasına ilişkin usul ve esaslar 2007/589/AT sayılı Komisyon Kararı ile ortaya konmuştur. Söz konusu karar referans alınarak hazırlanan "Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkındaki Yönetmelik", 25 Nisan 2012 tarih ve 28247 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Yönetmelik ile ülkemizin sera gazı emisyonlarının önemli bir bölümünü teşkil eden elektrik ve buhar üretimi, çimento, demir-çelik, kireç, kağıt ve cam üretimi gibi sektörlerden kaynaklanan sera gazı emisyonlarının tesis seviyesinde izlenmesi amaçlanmaktadır.

S^u
K^{alitesi}

su kalitesi

Konu İçeriği

Su kalitesi konusundaki mevzuatın temelini, bu sektör için uyumlaştırılması öncelikli olan 2000/60/AT sayılı Su Çerçeve Direktifi ile bağlı direktifler oluşturmaktadır. Su Çerçeve Direktifi, entegre havza yönetimi ve halkın karar alma süreçlerine katılımı esasına dayalı olarak, Avrupa Birliğindeki tüm su kütlelerinin kalite ve miktar açısından korunmasını ve iyileştirilmesini öngören temel yasal düzenlemedir. Su Çerçeve Direktifi'nin yanı sıra AB su mevzuatı içme suları, yüzme suları ve yeraltı suları kalitesinin korunması ve iyileştirilmesi, kentsel atık suların arıtımı, tarım kaynaklı nitrat kirliliğinin önlenmesi, deniz, kıyı ve okyanus alanlarının korunması ve taşkınların önlenmesi gibi pek çok konuya ilişkin mevzuatı da içermektedir.

Su Kalitesi Alanında Sağlanan Gelişmeler

Çevre faslı kapanış kriterlerinden de biri olan Çerçeve Su Kanunu'nun kabulüne yönelik olarak AB Su Çerçeve Direktifi doğrultusunda Su Kanunu Taslağı hazırlanmış ve taslağa ilişkin kurum ve kuruluşların görüşleri alınmıştır. Su politikalarının eşgüdüm içerisinde ve üst düzeyde koordinasyonu ve işbirliğini sağlamak üzere, su konusunda yetki ve sorumluluğu olan kamu kuruluşlarından oluşan "Su Yönetimi Koordinasyon Kurulu" kurulmuştur. Tüm yüzey ve yeraltı sularında "iyi duruma" ulaşmayı hedefleyen AB Su Çerçeve Direktifi'ne uyum amacıyla Su Havzalarının Korunması ve Yönetim Planlarının

Hazırlanması Hakkında Yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Su Çerçeve Direktifi doğrultusunda su yönetiminde, idari sınırları değil suyun doğal akışını göz önüne alan nehir havzası ölçeği temel alınmaya başlanmıştır. Nehir havzalarındaki sorunların ve havzaların korunmasına yönelik unsurların katılımcı süreçlerle değerlendirildiği, nehir havzalarının özelliklerinin, su potansiyelinin ve su kalitesinin belirlenerek su kaynaklarının “iyi duruma” ulaşması için alınması gereken tedbirleri ortaya koyan Nehir Havzası Yönetim Planları hazırlanmaya başlanmıştır. Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Direktifi (2006/118/AT) ve Su Çerçeve Direktifi’nin (2000/60/AT) yeraltı suyuna ilişkin hükümleri çerçevesinde hazırlanan Yeraltı Sularının Kirlenmeye ve Bozulmaya Karşı Korunması Hakkında Yönetmelik 7 Nisan 2012 tarihli ve 28257 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 91/271/AET Sayılı Kentsel Atıksu Arıtımı Direktifi’ne uyum kapsamında Atıksu Altyapı ve Evsel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlemesinde Uyulacak Usul ve Esaslara ilişkin Yönetmelik 27 Ekim 2010 tarihli ve 27742 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. İçme Suyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine dair Yönetmelik 29 Haziran 2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. 98/83/AT Sayılı İnsan Tüketimine Yönelik Suların Kalitesine ilişkin Direktif’e uyum amaçlı olarak 07 Mart 2013 tarihli 28580 sayılı Resmi Gazete’de İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik yayımlanmıştır.

Atık Yönetimi

atık yönetimi

Konu İçeriği:

Avrupa Birliğinde atık yönetimi alanında temel yasal düzenleme 2008/98/AT sayılı Atık Çerçeve Direktifi'dir. Çerçeve Direktif; atık, geri dönüşüm ve geri kazanım da dahil olmak üzere atık yönetimi alanındaki temel kavram ve tanımları ortaya koymaktadır. Çeşitli atık türlerine özel olarak hazırlanmış birçok direktif (ömrünü tamamlamış araçlar, ambalaj ve ambalaj atıkları, atık elektrikli ve elektronik eşyaların kontrolü v.b.) bu çerçevenin tamamlayıcısı niteliğindedir. Atık alanındaki diğer düzenlemeler atıkların bertaraf yöntemlerine ilişkin 1999/31/AT sayılı Düzenli Depolama Direktifi ve Atıkların Taşınmasına ilişkin 1013/2006 sayılı Tüzük'tür.

Atık yönetimi alanındaki temel prensipler; kirleten öder, üreticinin sorumluluğu, ihtiyatlılık, aşırı maliyet getirmeyen mevcut en iyi tekniklerin kullanılması, yeterlilik (yeterli miktarda tesis), yakınlık (atığın üretildiği yere en yakın alanda işlenmesi) ve atık hiyerarşisidir. Atık Çerçeve Direktifi'nde tanımlanan atık yönetimi hiyerarşisine göre atık yönetimi stratejileri öncelikle atıkların ortaya çıkmasını önlemeye odaklanmalıdır. Bunun mümkün olmadığı hallerde, atık malzemeler yeniden kullanılmalı, geri dönüşüme tabi tutulmalı, geri kazanılmalı veya enerji kaynağı olarak kullanılmalıdır. Geri kazanım olmayan atıklar nihai çözüm olarak yakma tesislerine veya düzenli depolama sahalarına götürülerek güvenli şekilde bertaraf edilmelidir. Söz konusu hiyerarşi, en iyi çevresel sonucu verecek seçeneklerle uygulanmalıdır.

Atık Yönetimi Alanında Sağlanan Gelişmeler

Atık yönetimi alanında Türkiye'nin Avrupa Birliği müktesebatına uyum durumu ileri düzeydedir. Çevre faslının müzakerelere açılmasından günümüze kadar geçen sürede, Müzakere Pozisyon Belgesi ve Strateji Belgesinde yer verilen taahhütlerle uyumlu olarak;

- Ömrünü Tamamlamış Araçlara ilişkin 2000/53/AT sayılı Direktif çerçevesinde hazırlanan "Ömrünü Tamamlanmış Araçların Kontrolüne ilişkin Yönetmelik" 30 Aralık 2009 tarihli ve 27448 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. (Revizyon: Ömrünü Tamamlamış Araçların Kontrolü Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, 21 Aralık 2010, 27792 sayılı Resmi Gazete),
- Atıkların Düzenli Depolanmasına ilişkin 1999/31/AT sayılı Direktif çerçevesinde hazırlanan "Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik" 26 Mart 2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır,
- Arıtma Çamurlarının Tarımda Kullanılmasında Çevrenin ve Özellikle Toprağın Korunmasına ilişkin 86/278/AET sayılı Direktif çerçevesinde hazırlanan "Eysel ve Kentsel Arıtma Çamurlarının Toprakta Kullanılmasına Dair Yönetmelik" 3 Ağustos 2010 tarihli ve 27661 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır,
- Ambalaj ve Ambalaj Atıklarına ilişkin 94/62/AT sayılı Direktif çerçevesinde hazırlanan "Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği" 24 Ağustos 2011 tarihli ve 28035 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. (24/06/2007 tarih ve 26562 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Ambalaj Atıklarının Kontrolü Yönetmeliğini yürürlükten kaldırmıştır),
- Atık Yağ Bertarafı Hakkındaki 75/439/AT sayılı Direktif çerçevesinde hazırlanan "Madeni Yağların Ambalajlanması ve Piyasaya Sunumu Hakkında Tebliğ" 12 Şubat 2011 tarihli ve 27844 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır,
- Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolüne ilişkin 2002/96/AT sayılı Direktif çerçevesinde hazırlanan "Atık Elektrikli ve Elektronik Eşyaların Kontrolü Yönetmeliği" 22 Mayıs 2012 tarihli ve 28300 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır.

Ayrıca, 2008 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR0802.05 referans numaralı "Maden Atıkları Yönetimi Projesi" ile, yeraltından maden çıkarmaya dayalı sanayiden kaynaklanan atıkların yönetimine ilişkin 2006/21/AT sayılı AB Direktifinin ulusal mevzuata aktarılması ve Türkiye'deki maden atık yönetimi kapasitesinin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

D K

oğa
oruma

doğa koruma

Konu İçeriği

Doğa koruma alanındaki AB müktesebatında 2009/147/AT sayılı Kuş ve 92/43/AET sayılı Habitat Direktifleri önemli yer tutmaktadır. Bu direktifler, korunan alanların -özellikle de Natura 2000 alanlarının- belirlenmesini ve diğer bütün sektörlerdeki uygulamalarda göz önüne alınması gereken öncelikli koruma tedbirlerini içermektedir. Bu sektör altındaki diğer önemli mevzuat ise yabani hayvanların hayvanat bahçelerinde barındırılmasına ilişkin 99/22/AT sayılı Direktif, bacadan yakalayan tuzakların, Birlikte kullanımını ve bu tuzakların kullanıldığı ülke menşeli bazı yaban hayvan türlerine ait deri ve işlenmiş ürünlerin Birliğe sokulmasını yasaklayan 3254/91/AET sayılı Konsey Tüzüğü, yabani hayvan ve bitki türlerinin, ticaretin düzenlenmesi yoluyla korunmasına ilişkin 338/97/AT sayılı Konsey Tüzüğü (CITES tüzüğü), belirli yavru fokların kürklerinin ve bunlardan elde edilen ürünlerin üye devletlere ithaline ilişkin 28 Mart 1983 tarihli 83/129/AET sayılı Konsey Direktifi'dir.

Doğa Koruma Alanında Sağlanan Gelişmeler

Ulusal Biyolojik Çeşitlilik Stratejisi ve Eylem Planı 29 Temmuz 2008 tarihinde onaylanmıştır. Eylem Planı, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi yükümlülüklerinin diğer yükümlülüklerle uyum içinde uygulanabilmesinde ve biyolojik çeşitlilik kaybının yol açtığı problemlerin çözümünde yararlanılabilecek bir rehber niteliğindedir. 79/409/AET sayılı Yabani Kuşların Korunmasına

ilişkin Direktif ile 92/43/AET sayılı Yabani Flora, Fauna ve Doğal Yaşam Ortamlarının Korunmasına ilişkin Direktif'e yönelik Düzenleyici Etki Analizleri 2012 yılında hazırlanmıştır. "Korunan Alanların Tespit, Tescil ve Onayına İlişkin Yönetmelik" 19 Temmuz 2012 tarihli ve 28358 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. TBMM Çevre Komisyonu "Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Tasarısı"nı 2012 yılı Haziran ayında kabul etmiştir. Tasarı halen Meclis gündemindedir. Ayrıca, Kanun'un yasalaşmasından sonra uygulamaya konulması gereken ikincil mevzuat çalışmaları da başlatılmış, Coğrafi Bilgi Sistemi tabanlı envanter çalışmaları ile korunan alanların kapsamlı bir analizi yapılmıştır. Korunan alanların tespitine yönelik kriterler geliştirilmiş ve ulusal ölçekte biyolojik çeşitlilik envanteri çalışmalarına başlanmıştır. 2011 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR2011/0627.01 referans numaralı "Natura 2000 Gerekliklerinin Uygulanması için Ulusal Doğa Koruma Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi" Natura 2000 alanlarının belirlenmesine önemli katkı sağlayacaktır. Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) kapsamında "Türkiye'de CITES Uygulamalarında Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi" konulu proje başlamıştır. Proje ile CITES uygulama alanında kurumsal ve teknik kapasite artırılması sağlanacaktır.

malari
sitenin

Kimyasallar

kimyasallar

Konu İçeriği

Kimyasallar alanındaki 1272/2008/AT sayılı Tüzük (CLP) maddelerin ve karışımların sınıflandırılması, ambalajlanması ve etiketlenmesine ilişkin düzenlemeleri içermektedir. “Kimyasallar alanındaki diğer önemli düzenleme 1907/2006/AT sayılı REACH (Kimyasalların Kaydı, Değerlendirilmesi, İzni ve Kısıtlanması) Tüzüğü’dür. Kimyasallar başlığı altında yer alan diğer düzenlemeler ise kimyasalların ihracatı ve ithalatı, kalıcı organik kirleticilerin sınırlandırılması, deney hayvanları ile biyosidal ürünlere ilişkin düzenlemelerdir.

Kimyasallar Alanında Sağlanan Gelişmeler

2008 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR0802.02 referans numaralı “REACH Tüzüğü’nün uygulanması ve Türkiye’deki kimyasalların yönetim kapasitesinin güçlendirilmesi” projesi kapsamında REACH ve CLP tüzüklerinin Türk mevzuatına aktarılması çalışmaları devam etmektedir.

Kimyasallar konusunda “Biyosidal Ürünler Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 21 Aralık 2011 tarihli ve 28149 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. 2010/63/AT sayılı Bilimsel Amaçlarla Kullanılan Hayvanların Korunmasına ilişkin Direktif’in uyumlaştırılması kapsamında “Deneyisel ve Diğer Bilimsel Amaçlar için Kullanılan Hayvanların Refah ve Korunmasına dair Yönetmelik” 13 Aralık 2011 tarihli ve 28141 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. Çevre faslı kapsamında yer alan 1907/2006/AT sayılı REACH Tüzüğü’nün ilgili ekleri çerçevesinde hazırlanan “Bazı Tehlikeli Maddelerin, Müstahzarların ve Eşyaların Üretimine, Piyasaya Arzına ve Kullanımına İlişkin Kısıtlamalar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” 20 Mart 2011 tarihli ve 27880 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Hava Kalitesi

Konu İçeriği

AB hava kalitesi mevzuatı çerçevesinde temel olarak insan sağlığı ve çevre için kabul edilemez etki ve risklere yol açmayan hava kalitesi düzeylerine ulaşılması amaçlanmaktadır. Bu amaca ulaşmak üzere oluşturulan AB mevzuatının temel direktifleri şu şekildedir:

- Avrupa İçin Daha Temiz Hava ve Dış Ortam Hava Kalitesine ilişkin 2008/50/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi (CAFE): Bu direktif önceki hava kalitesi çerçeve direktifi ile bağlı direktifleri tek bir düzenleme altında toplamış olup, hava kalitesi ile ilgili genel standartları, ortak uygulama kriterlerini, hava kalitesi yönetim planlarının esaslarına ilişkin unsurları ve halkın bilgilendirilmesi gibi genel hususları ihtiva etmektedir.
- 2001/81/AT sayılı Ulusal Emisyon Tavanları Direktifi (NEC) kükürt dioksit, azot oksitleri, uçucu organik bileşikler ve amonyak emisyonları için hazırlanmış olup, anılan kirleticiler için belirlenen ulusal tavanlara, söz konusu dört kirleticinin emisyonlarını giderek düşürecek ulusal programların uygulanmasıyla ulaşılması hedeflenmektedir.
- Petrolün Depolanması ile Terminallerden Servis İstasyonlarına Dağıtılmasından Kaynaklanan Uçucu Organik Bileşik (VOC) Emisyonlarının Kontrolü ile ilgili, 94/63/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi
- 98/70/AT sayılı Benzin ve Dizel Yakıtların Kalitesine ilişkin Konsey Direktifi

Hava Kalitesi Alanında Sağlanan Gelişmeler

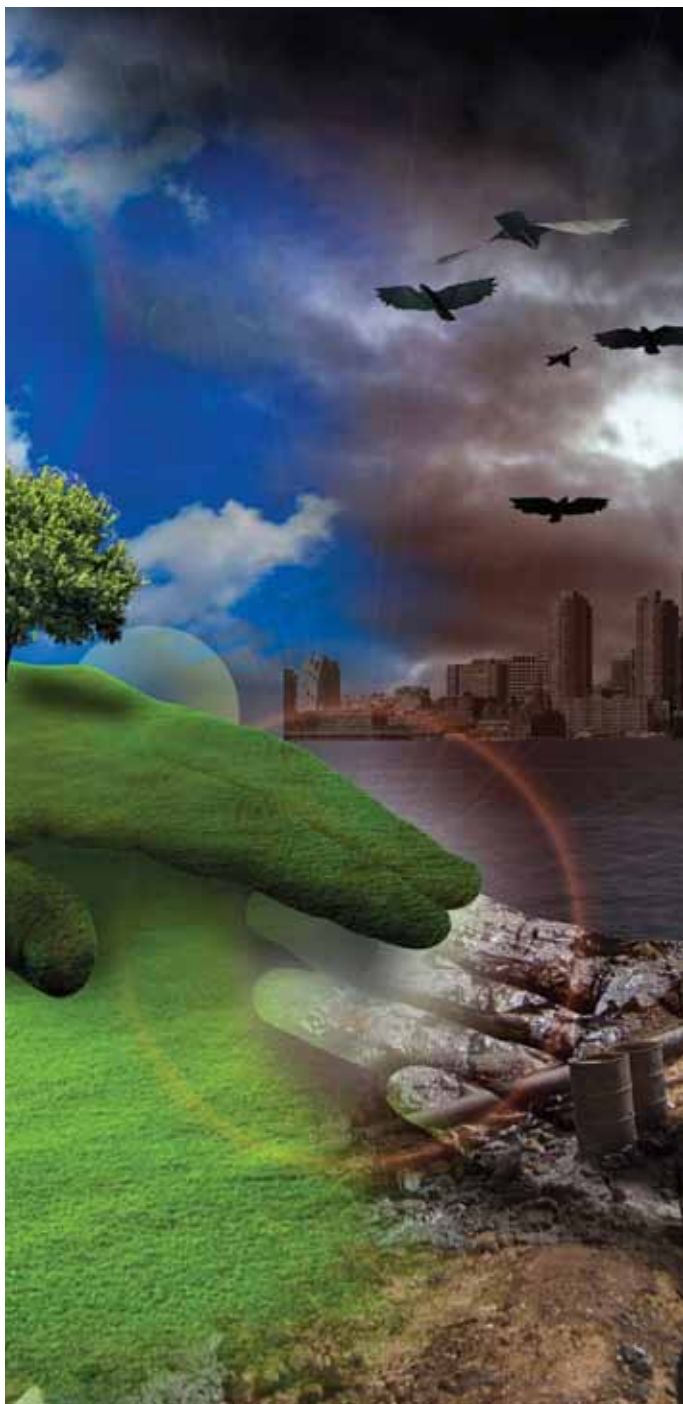
Hava kalitesi konusunda çalışmalar AB fonları ile desteklenen projeler kapsamında devam etmektedir. 2007 Türkiye-AB Mali işbirliği Programında yer alan TR0702.07 referans numaralı "Marmara Bölgesinde Hava Kalitesi Alanında Kurumsal Yapı-

landırma Projesi" çerçevesinde; İstanbul ilinde Marmara Temiz Hava Merkezi kurulmuş, Marmara Bölgesinde yer alan 11 ilde 39 adet hava kalitesi ölçüm istasyonunun kurulumu tamamlanmıştır. Ayrıca, Marmara Temiz Hava Merkezinde bölgesel laboratuvar (kalibrasyon ve analitik) kurulması çalışmaları tamamlanmıştır. Bu laboratuvarlarda ölçüm ağına bağlı istasyonların kalibrasyonu ve ağır metal analizleri ile diğer hava kalitesi analizleri gerçekleştirilecektir. Model olarak gerçekleştirilen proje ile Türkiye'nin diğer bölgelerinde de benzer sistemlerin kurulması, hava kalitesinin izlenerek AB standartlarına ulaşılması öngörülmektedir. Diğer taraftan, 2008/50/AT sayılı Avrupa İçin Daha Temiz Hava ve Dış Ortam Hava Kalitesine ilişkin Direktif'in uyumlaştırılmasına yönelik yönetmelik taslağı hazırlık çalışmaları sürmektedir.

2008 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR0802.03 referans numaralı "Emisyon Kontrolünün İyileştirilmesi Projesi" ile başlatılan çalışmalarla, Ulusal Emisyon Tavanları Direktifi'nin ulusal mevzuata aktarma ve uygulama hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Ulusal Emisyon Tavanları Koordinasyon Kurulu ve çalışma gruplarının oluşturulmasına yönelik olarak kurum ve kuruluşların görüşleri çerçevesinde hazırlanan 2012/22 sayılı Hava Emisyonları Koordinasyon Kurulu Genelgesi 15 Aralık 2012 tarihli ve 28498 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

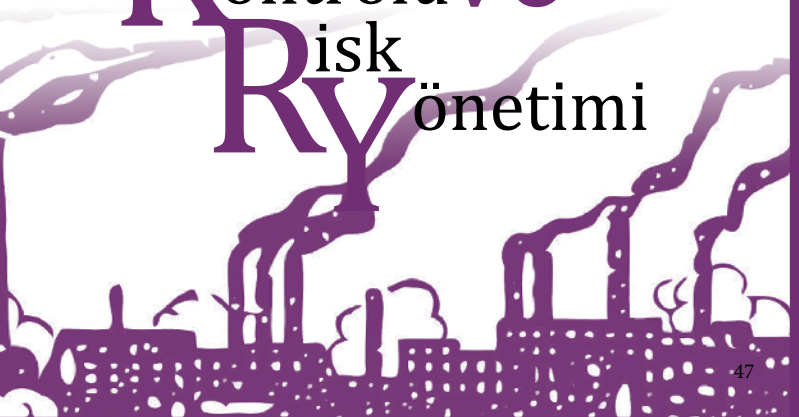
2009 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR2009/0327.01 referans numaralı "Endüstriyel Uçucu Organik Bileşik Emisyonlarının Kontrolü Projesi" kapsamında konu ile ilgili üç direktifin uyumlaştırılması ve uygulanması çalışmaları devam etmektedir. Söz konusu direktifler;

- 94/63/AT sayılı Petrolün Depolanması ile Terminallerden Servis İstasyonlarına Dağıtılmasından Kaynaklanan Uçucu Organik Bileşik Emisyonlarının Kontrolüne ilişkin Direktif,
- 2004/42/AT sayılı Belirli Boya ve Cilalardaki ve Araç Tesviye Ürünlerindeki Organik Çözücülere Bağlı Olarak Uçucu Organik Bileşenlerin Emisyon Sınırlamalarına ilişkin Direktif,
- 99/13/AT sayılı Belirli Faaliyetlerde ve Tesislerde Organik Çözücülerin Kullanımı Nedeniyle Uçucu Organik Bileşenlerin Emisyonlarının Sınırlanmasına ilişkin Direktif'tir.

Endüstriyel Kirlenmenin Kontrolü ve Risk Yönetimi

Endüstriyel Kirlenmenin Kontrolü ve Risk Yönetimi

Konu İçeriği

Sanayi kaynaklı kirliliğin önlenmesi ve kontrolüne ilişkin kurallar 2010/75/AT sayılı Endüstriyel Emisyonlar Direktifi kapsamında düzenlenmektedir. Direktifle, havaya, suya ve toprağa salımların önlenmesi, bu gerçekleştirilemiyorsa azaltılması ve bu yolla çevrenin bir bütün olarak yüksek düzeyde korunması hedeflenmektedir. Endüstriyel kirlenmenin kontrolü ve risk yönetimi alanındaki temel mevzuat şu şekildedir;

- 2010/75/AB Endüstriyel Emisyonlar Direktifi;

Söz konusu direktif kapsamında, entegre izin sistemi ile kirliliğin üretim sürecinde önlenmesi, üretim sonucu oluşan kirliliğin kontrolü, mevcut en iyi teknikler (BAT) ve halkın katılımı hususlarını düzenleyen 2008/1/AT sayılı Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Direktifi'nin (IPPC) diğer 6 sektörel direktif ile yeniden şekillendirilerek tek direktif haline getirilmesi hedeflenmiş ve söz konusu 6 sektörel direktif; Büyük Yakma Tesisleri Direktifi (2001/80/AT)(LCP), Atık Yakma Direktifi (2000/76/AT)(WID), Solvent Emisyonları Direktifi (1999/13/AT)(SED) 3 TiO_2 Direktifi (78/176, 82/883, 92/112) (atık, deşarj ve hava emisyonları) olarak belirlenmiştir. Bu kapsamda, 2008/1/AT sayılı Direktif 06/01/2014 tarihinde, 2001/80/AT sayılı Direktif ise 31/12/2015 tarihinde Endüstriyel Emisyonlar Direktifi ile kademeli olarak yürürlükten kalkacaktır.

- Tehlikeli Maddeler İçeren Büyük Kaza Risklerinin Kontrolüne ilişkin 96/82/AT sayılı Konsey Direktifi (Seveso II),
- Avrupa Kirleticili Salım ve Taşınım Kaydının Kurulmasına ilişkin Avrupa Parlamentosunun ve Konseyin 166/2006 sayılı Tüzüğü,
- Topluluk Eko-Etiket Ödülü Düzenlemesine ilişkin 1980/2000 sayılı Tüzük.

Endüstriyel Kirlenmenin Kontrolü ve Risk Yönetimi

2008 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR0802.04 referans numaralı “Entegre Kirlilik Önleme ve Kontrol Projesi” kapsamında, çevrenin bir bütün olarak korunmasını teminen hava, su ve toprak kirliliğine yönelik sanayi kaynaklı emisyonları önlemek veya önlenemediği durumlarda azaltmak ve atık oluşumunu en aza indirmek için entegre kirlilik önleme ve kontrol sistemi oluşturmak amacıyla Entegre Çevre İzni Yönetmeliği Taslağı hazırlanarak kurumların görüşüne açılmış olup, yönetmelik taslağı ile ilgili çalışmalar sürdürülmektedir.

Öte yandan, petrol kirliliğinin iyileştirilmesi konusunda “6346 Sayılı 1971 Petrol Kirliliği Zararının Tazmini İçin Bir Uluslararası Fonun Kurulması ile İlgili Uluslararası Sözleşmeyi Değiştiren 1992 Protokolünün Tazminat Limitleri Değişikliklerine Dair Karara Katılmamızın Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun” 12 Temmuz 2012 tarihli ve 28351 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.

2013 Ocak ayında başlayan 2009 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR 2009/0327.04 referans numaralı “Seveso II Direktifi’nin Uygulama Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi” ile Seveso II Direktifi’nin gelecekteki uygulamasından sorumlu merkezi ve yerel idarelerde idari ve kurumsal kapasitenin artırılması hedeflenmektedir. Ayrıca söz konusu direktif ve 2000/76/AT sayılı Atık Yakma Direktifi’ne yönelik hazırlanan Düzenleyici Etki Analizleri 2012 yılında tamamlanmıştır.

2010 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR2010/0327.04 referans numaralı “Büyük Yakma Tesislerinin Uyumlaştırılması Yoluyla Daha İyi Hava Kalitesi Projesi” yakın zamanda başlayacak olup, proje ile büyük yakma tesislerine yönelik detaylı bir envanter çalışmasının yapılarak, direktifin uygulanması için Düzenleyici Etki Analizinin oluşturulması ve direktifi uygulamaya yönelik gerekli olan kurumsal kapasitenin, teknik kapasitenin ve prosedüre yönelik düzenlemelerin belirlenmesi ve geliştirilmesi sağlanacaktır.

2013 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan “Türkiye’de E-PRTR Tüzüğü ile Kapasite Geliştirme Projesi” ile E-PRTR (Avrupa kirletici salım ve taşıyım kayıt sistemi) Tüzüğü’nün ülkemizde uyumlaştırılması ve uygulama ile ilgili kurumsal ve teknik kapasitenin güçlendirilmesi hedeflenmektedir.

Gürültü

gürültü

Konu İçeriği

Gürültü konusundaki çevre faslı kapsamındaki mevzuat Çevresel Gürültü Yönetimi ve Değerlendirilmesine ilişkin 2002/49/AT sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konsey Direktifi'dir.

Gürültü Alanında Sağlanan Gelişmeler

2002/49/AT sayılı Direktife uyum amacı ile, Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi ve Yönetimi Hakkında Yönetmelik (Resmi Gazete: 01.07.2005, No.25862) ve tadili (Resmi Gazete: 07.03.2008, No.26809) yayımlanmıştır. Yönetmelikte öngörülen gürültü haritaları ve eylem planları ile ilgili çalışmalara devam edilmektedir.

Diğer taraftan, 2009 Türkiye-AB Mali İşbirliği Programında yer alan TR2009/0327.03 referans numaralı "Çevresel Gürültü Direktifinin Uygulama Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi" ile gürültü haritalarının hazırlanması ve eylem planları konusunda kapasitenin artırılması hedeflenmektedir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI
Sektörel Politikalar Başkanlığı

Mustafa Kemal Mahallesi
2082. Cad. No: 4
06800 Bilkent / ANKARA
Tel : 0312 218 13 00
Faks : 0312 218 14 64
www.ab.gov.tr
ISBN : 978-605-5197-19-3